11/11/2020

Διαφορετικά τιμά φέτος το Ηράκλειο τον Φρουρό του

/ Επικαιρότητα

Του Αγίου Μηνά σήμερα και άλλες χρονιές η πρωτεύουσα της Κρήτης, το Ηράκλειο, έβαζε τα γιορτινά του για να τιμήσει τον Φρουρό του, Άγιο Μηνά.

Δυστυχώς, φέτος όμως, η επικρατούσα κατάσταση εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού δεν επιτρέπει μεγαλοπρέπειες στον Άγιο, καθώς από το Σάββατο ύστερα από την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης οι Θείες Λειτουργίες τελούνται κεκλεισμένων των θυρών, ενώ οι λιτανείες έχουν απαγορευτεί εδώ και αρκετούς μήνες. Έτσι, δεν θα πραγματοποιηθεί η λιτάνευση του Ιερού Λειψάνου και της εικόνας του Αγίου.

Για τους χώρους λατρείας η Κοινή Υπουργική Απόφαση αναφέρει χαρακτηριστικά ότι η τέλεση λειτουργιών **θα γίνεται αποκλειστικά και μόνο από θρησκευτικούς λειτουργούς** και το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό **χωρίς την παρουσία άλλων φυσικών προσώπων**

».

Για τους χώρους λατρείας έχει εκδοθεί και σχετικό παράρτημα που αναφέρει ότι πρέπει και οι θύρες εισόδου και εξόδου του ναού να είναι κλειστές ενώ ο κατά νόμον θρησκευτικός λειτουργός είναι υπεύθυνος να μην εισέρχεται κανένας. Διευκρινίζει μάλιστα στην παράγραφο 2 ότι αν μεταδίδεται τηλεοπτικά ή ραδιοφωνικά ή διαδικτυακά η λειτουργία θα πρέπει το τεχνικό προσωπικό να μην υπερβαίνει τα 4 άτομα.

Ο Άγιος Μηνάς

Ο Άγιος Μηνάς γεννήθηκε στην Αίγυπτο στα μέσα περίπου του 3ου αιώνα μ.Χ. από γονείς ειδωλολάτρες, αλλά έγινε χριστιανός από την εφηβική του ηλικία. Όταν ενηλικιώθηκε αποφάσισε να κάνει καριέρα στον Ρωμαϊκό στρατό και υπηρέτησε σαν αξιωματικός στο Ρωμαϊκό ιππικό στην Μικρά Ασία.

Το 303 μ.Χ. ξεκίνησε διωγμός των Χριστιανών από τον Διοκλητιανό και τον Μαξιμιανό, που κράτησε μέχρι το 311 μ.Χ. Οι Ρωμαίοι στρατιώτες διατάχθηκαν να συλλαμβάνουν και να βασανίζουν τους χριστιανούς προκειμένου να τους κάνουν να απαρνηθούν την πίστη τους.

Ο Άγιος Μηνάς, πιστός στην πίστη του, παραιτήθηκε από τον Ρωμαϊκό στρατό και ασκήτεψε στα βουνά. Σε ηλικία πενήντα περίπου ετών, θείο όραμα του αποκάλυψε ότι είχε φτάσει η ώρα να μαρτυρήσει. Εγκατέλειψε την προστασία του βουνού και κατέβηκε στην πόλη, όπου μπροστά στους ειδωλολάτρες δήλωσε ότι είναι Χριστιανός.

Συνελήφθη, οδηγήθηκε στη φυλακή και βασανίστηκε φρικτά. Τον μαστίγωσαν, τον έγδαραν και τον έσυραν γυμνό σε δρόμο με κοφτερές πέτρες. Παρά το φρικτό μαρτύριο του, ο άγιος δεν δέχτηκε να αρνηθεί την πίστη του και στο τέλος αποκεφαλίστηκε.

Το θαύμα

Ο Αγιος Μηνάς καθιερώθηκε πολιούχος του Ηρακλείου την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Η διαφορετική θρησκεία Κρητικών και Τούρκων υπήρξε κύρια αιτία βιαιοπραγιών από τους μουσουλμάνους εναντίων των χριστιανών.

Η παράδοση μας λέει ότι το Πάσχα του 1826 ενώ οι χριστιανοί ήταν μαζεμένοι στο ναό και παρακολουθούσαν τη λειτουργία της Ανάστασης, όχλος μουσουλμάνων προετοίμαζε σφαγή εναντίον τους, η οποία αποφεύχθηκε με την επέμβαση ενός ηλικιωμένου αξιωματικού καβαλάρη. Ο καβαλάρης αυτός έμοιαζε με το πρωτοπαλίκαρο των Τούρκων, τον Αγιάν Αγά, που τους ηρέμησε και τους απέτρεψε από τη σφαγή των χριστιανών. Την επέμβαση αυτή του μυστηριώδη καβαλάρη, οι χριστιανοί την απέδωσαν σε θαύμα του Αγίου Μηνά, πιστεύοντας ότι ήταν αυτός που παρουσιάστηκε στους Τούρκους και όχι ο Αγιάν Αγάς.

Όμως, ακόμη κι αν οι Τούρκοι είχαν δίκιο και δεν ήταν ο Άγιος Μηνάς ο έφιππος αξιωματικός, ήταν θαύμα ο Τούρκος διώκτης των χριστιανών (Αγιάν Αγάς) να λειτουργήσει σαν προστάτης τους την τελευταία στιγμή.

Από τότε ο Άγιος Μηνάς απεικονίζεται έφιππος ως Ρωμαίος στρατηγός και τιμάται ως προστάτης της πόλης του Ηρακλείου. Αναφέρει ο Γεώργιος Συλλαμιανάκης, στο βιβλίο του «Αγιος Μηνάς» το 1939, πως όχι μόνο οι Χριστιανοί θεωρούσαν προστάτη της πόλης τον Αγιο Μηνά αλλά και οι Τούρκοι, οι οποίοι αντίκριζαν τον

Αγιο με φόβο και σεβασμό.

Για τη σχέση του Ηρακλείου με τον προστάτη άγιο του έγραψε και ο Καζαντζάκης:

«… Ολάκερη η πολιτεία ήταν ένα φρούριο, η κάθε ψυχή ήταν κι αυτή ένα φρούριο αιώνια πολιορκούμενο κι είχε καπετάνιο ένα Αγιο, τον «Αγιο Μηνά, τον προστάτη του Μεγάλου Κάστρου. Ενας Αγιος που δεν έμενε μόνο στο εικόνισμά του, κατέβαινε κάθε νύχτα, έβγαινε περιπολία. Σφαλνούσε τις πόρτες, όσες είχαν ξεχάσει οι Χριστιανοί ανοιχτές, σφύριζε στους νυχτοπαρωρίτες να γυρίσουν πια στα σπίτια τους, στέκουνταν απόξω από τις πόρτες κι αφουκράζονταν ευχαριστημένος όταν άκουγε τραγούδι…
….Κι όταν οι Τούρκοι ακόνιζαν τα μαχαίρια τους κι ετοιμάζουνταν να ριχτούν στους Χριστιανούς, πετιόταν ο Αϊ-Μηνάς πάλι από το κόνισμά του να διαφεντέψει τους Καστρινούς…
….Δεν ήταν μονάχα άγιος ο Αϊ-Μηνάς, ήταν ο καπετάνιος τους, καπετάν Μηνά τον έλεγαν και του πήγαιναν κρυφά τ’ άρματά τους να τα βλογήσει…».

Θαύματα του αγίου αναφέρονται και σε πιο πρόσφατες εποχές, όπως το ότι ο Άγιος Μηνάς προστάτευσε το ναό του από τον σφοδρό βομβαρδισμό του Ηρακλείου στις 23 Μαίου 1941.

Οι εργασίες ανέγερσης του ναού

Η νέα Μητρόπολη είναι μέχρι σήμερα ένας από τους πιο μεγαλοπρεπείς και επιβλητικούς ναούς της Ελλάδας. Ανήκει στον τύπο του σταυροειδούς εγγεγραμμένου με τρούλο, που εδράζεται σε υψηλό τύμπανο, ενώ εσωτερικά συνδυάζει και στοιχεία τρίκλιτης βασιλικής. Έχει δύο κωδωνοστάσια, ένα στη βορειοανατολική και ένα στη νοτιοανατολική γωνία.

Το δεξιό κλίτος είναι αφιερωμένο στον Άγιο Τίτο και το αριστερό στους Αγίους Δέκα Μάρτυρες της Κρήτης.

Η εσωτερική όψη του ναού δέχεται κατά καιρούς διάφορες αλλαγές με προσθήκες νέων στοιχείων.

Με σχέδια του αρχιτέκτονα Αναστάσιου Ορλάνδου το ξυλόγλυπτο τέμπλο και ο επισκοπικός θρόνος αντικαθίστανται με άλλα μαρμάρινα. Η αγιογράφηση του ναού ανατίθεται στον αγιογράφο Στ. Καρτάκη, που ακολουθεί πιστά τους κανόνες και τα πρότυπα της βυζαντινής αγιογραφίας.

Το ιστορικό

Ο θεμέλιος λίθος του Ιερού Ναού τέθηκε στις 25 Μαρτίου του 1862 από τον

αρχιερέα Διονύσιο Χαριτωνιάδη μετέπειτα Οικουμενικό Πατριάρχη.

Τα σχέδια του ναού έγιναν από τον Ηπειρώτη αρχιτέκτονα Αθανάσιο Μούση.

Η έκρηξη της Κρητικής επανάστασης το 1866 οδήγησε στην άμεση διακοπή των εργασιών, που συνεχίστηκαν το 1883 και ολοκληρώθηκαν το 1895. Για το κτίσιμο του Ναού πολλοί Ηρακλειώτες προσέφεραν χρηματικά ποσά, ενώ όσοι αδυνατούσαν, προσέφεραν προσωπική εργασία. Η δαπάνη ανέγερσης ανήλθε στις 30 χιλιάδες λίρες χωρίς την προσωπική εργασία των Χριστιανών.

Τα εγκαίνια έγιναν με κάθε μεγαλοπρέπεια στις 16 Απριλίου 1895, Κυριακή των Μυροφόρων, από τον Κρήτης Τιμόθεο Καστρινογιαννάκη.

«Αμφιβάλλομεν αν άλλοτε ποτέ το Ηράκλειον είδε θρησκευτικήν πανήγυριν ούτω λαμπράν και επιβάλλουσαν οία υπήρξεν επί τοις εγκαινίοις του νεοδμήτου Καθεδρικού Ναού του Αγ. Μηνά. Άπειρον ήτο το πλήθος το πανταχόθεν της νήσου συρρεύσαν, πρωτοφανής δε η γενόμενη διακόσμησις της ημετέρας πόλεως. Ο ενθουσιασμός των πανηγυρισμών ήτο απερίγραπτος» όπως περιγράφεται χαρακτηριστικά σε αναφορά της εποχής.